

Őrhely a vagonban

Az egyes vasúti szállítmányok útját a szállítványkísérő karhatalmisták vigyázzák. Menet közben a fékállásokból és az úgynevezett GUP-kocsiból tartják szemmel a rakományt, a szerelvényt. Speciális feladatot, különleges szolgálatot látnak el a szállítványkísérők. Ismerik a menetrendet, az ország majd valamennyi vonalát és a vasúti szakkifejezéseket. A nehéz szolgálat — az útvonalról függően — napokig is eltart.

A fiatal, egészséges szervezet számára azonban nem okoz erőt felüli megpróbáltatást. Ezt a különleges, nehéz, fárasztó feladatot is kifogástalanul oldják meg a karhatalmisták.

Új alapszabály a kisteleki tsz-ben

Kisteleken a korábbi években „triumvirátus” működött, mégpedig a Magyar-Szovjet Barátság, a Perczel Mór és a Csengelei Egyetértés Tsz. Ezt az esztendő vizsont változtatással kezdték és a márciusban megtartott részkiüléseken hozott határozatokkal már új alapszabályt fogadtak el a korábban egyesült két kisteleki gazdaság: a Magyar-Szovjet Barátság és a Perczel Mór Tsz.

Jelentősen változtat az egyesülés majd a gazdálkodás menetén, szerkezetén, amit már az új alapszabály is tükröz. A szociális, kulturális juttatásokra is kiterjedt a gazdaközösség figyelmé. Így például házassági segélyt kapnak a fiatalok, ha két éves a tagsági viszonyuk, az idősebbeknek segí-

seget jelent a betegségi segély, az asszonyoknak a szülési segély, nem beszélve a fizetett szabadságról, ami megilleti a férfiakat és a nőket, ha az alapszabályban rögzített munkanapokat teljesítik.

A vezetőség létszámát 19 főre növelték, havonta ülésezik, évenként pedig két alkalommal beszámol a köz-, illetve küldöttgyűlésnek. Egyre inkább jelentős szerepet töltenek be a szövetkezetekben az ellenőrző bizottságok. Ennek megfelelően a legtöbb helyen, így Kisteleken is bővítették és javították összetételét. Az öt évre választott bizottságot 5 főből állították össze, havonta ülésezik ez a testület, minden köz- és küldöttgyűlésen beszámol.

Szövetkezeti társulások

A homoki táj most forradalmát éli. Szépen példázza ezt Ruzsa is, ez a gyors ütemben fejlődő község, a szétszórt, szinte bejárhatatlan tanyavilág kellős közepén. Nem is olyan régen, igen-igen távol állt ezektől a magukra maradt, magukra utalt emberektől a szövetkezős gondolata, olykor-olykor hadakoztak is ellene. Az esztendő múltával egyre jobb eredményekről adnak tanúságot ezek a homoki gazdaságok, bár ha néha megtörténik is a „baj”, mégis ma már nem vitatott a közös előnye, a nagyüzemi gazdálkodásban rejlő lehetőségek, a szövetkezeti boldogulás. Erről beszélgettünk a ruzsai Napsugár Termelőszövetkezet székfőnökével; Chrapan János, a községi tanács vb elnöke, Négyökrű Antal, a Napsugár Tsz. elnöke, Vincze Miklós főagronómus, Rácz László párttitkár és Juhász Vince főkönyvelő.

Szanálás után

Tavaly bajba jutott a ruzsai Juhász Gyula Tsz. Szanálták, s a tagság kisgyűléseken egyre inkább hangoztatta, hogy egyesüljön a két gazdaság, a Juhász Gyula és a Napsugár Tsz. A Juhász Gyulában már elfogadta a tagság ezt, s remélhető, hogy a Napsugárban is hasonlóan döntenek. De nemcsak a két érintett fél, hanem jószereivel az egész falu erről beszél, hiszen ez a legfontosabb gond, tennivaló.

— Mi, a község vezetői támogatjuk ezt a lépést, hiszen nem közömbös, hogy egy erősebb gazdasággal, jobb nagyüzemi keretekkel rendelkező gazdaközösségben megtalálják számításukat a gazdák, ugyanakkor a falura is több jut, nem beszélve a politikai hangulatról, ami ezáltal csak javulhat — így a tanácselnök.

— Eddig is átka volt a magyar mezőgazdaságnak az a sok azonos, párhuzamos beruházás, ami szétszórtan, szétforgácsoltan létrejött. Így van ez Ruzsán is a mi esetünkben. Ha mindjárt csak az anyagbeszerzést, a munkabér megtakarítást, a korszerű műhelyt említem, már ebből is megállapítható, hogy csak jobbra tehetjük a gazdálkodásunkat és mindannyian jól járunk. — sorolja a szövetkezet elnöke.

— Mind a két gazdaságban eléggé kicsi az amortizációs alap. Nagyobb beruházás pedig csak nagyobb összeggel képzelhető el. Jövőre már 6 ezer 85 holdas nagyüzemmel számolunk. Bár az idén még külön-külön gazdálkodunk, a termelési tervek is külön készültek el, de a vezetés már közös. Ha a termelési költségek alapvetően nem is változnak majd, mindenképpen nagy jelentőségű, hogy koncentráltan tudjuk a különböző alapokat megteremteni, s jobb szervezéssel irányítjuk a munkát. Igaz, ez semmiképpen nem zárja ki az általános költségek csökkentését — mondja a főagronómus.

— Mind a két gazdaságban eléggé kicsi az amortizációs alap. Nagyobb beruházás pedig csak nagyobb összeggel képzelhető el. Jövőre már 6 ezer 85 holdas nagyüzemmel számolunk. Bár az idén még külön-külön gazdálkodunk, a termelési tervek is külön készültek el, de a vezetés már közös. Ha a termelési költségek alapvetően nem is változnak majd, mindenképpen nagy jelentőségű, hogy koncentráltan tudjuk a különböző alapokat megteremteni, s jobb szervezéssel irányítjuk a munkát. Igaz, ez semmiképpen nem zárja ki az általános költségek csökkentését — mondja a főagronómus.

Egységes politikai munka

— Javul majd a politikai munka. Ötven fős lesz a pártszervezetünk, együtt, egységesebben tudunk dolgozni, ami eddig probléma volt. Elsősorban gazdasági eredetű problémákon vitalkoztunk, de kihatott a politikai munkára is. Nyilvánvaló, ha egységes a gazdasági vezetés, egységesebb lesz a politika is. Megesett, hogy személyi ellentétekből vita kerekedett, mert az egyik párttag az egyik gazdaságban, a másik pedig a másikban dolgozott. Felhánytorgatták, hogy ugyanazért a munkáért miért lehet máshol többet keresni. Ezentúl nem lesznek ilyen problémáink — így a párttitkár.

— A számok mindig beszélnek és igazolnak. Gyakorlati példák: az egy holdra jutó növényvédelem a nagyüzemben 500 forint.

Beszélgetés Ruzsán

Ebben minden benne van; növényvédőszer, munkadíj, anyagköltség. Ez a kisüzemben 2200 forintba került. Ha nem is ilyen „egyeses síkon”, de ez áll a két szövetkezet viszonyára is. Konkrétabban, az egyesülés után az adminisztratív munkaerőnél évi 400 ezer forintos megtakarítás lesz. A beruházásnál, szemben az egy- másfél millió forintos beruházással, évi 4 milliót tudunk beruházni — bizonygatja a főkönyvelő.

A másik nagy téma Ruzsán a szövetkezeti társulás; együttműködés. Az élen járnak ebben. Tavaly három társulás alakult. Egy: a háztájiban megteremtett tejbegyűjtésére, a Juhász Gyula, a Szivárvány, a Népszabadság és a Napsugár Tsz. egyesült. Egy év alatt a tiszta haszon 355 ezer forint volt, ezt a teljesítés arányában felosztották. 1969. áprilisától a két zákányszéki szakszövetkezet is csatlakozott.

Kettő: triticaleszemesi társulás, amelyben a ruzsai Népszabadság, Napsugár, a forráskúti Haladás, a balástyai Móra Ferenc Tsz. mint alapítók, később pedig az ásothalmi Szabadságharcos is működik. 600 holdon termesztik a homoki táj új gabonáját.

Harmadik: a hűtött tároló építésére létrejött társulás; amely a ruzsai Napsugár, Szivárvány Tsz.-ből és a két zákányszéki szakszövetkezetből áll. Szeptember végére a tervek szerint átadják a 120 vagonos létesítményt. A bekerülési költség 6 millió 300 ezer forint. Ez négy év alatt térül meg teljes egészében.

Közös haszon

Mit kap ebből a község lakossága?

A kialakuló nagyüzem garancia arra, hogy több lesz a személyi jövedelem. A korábbi időkben Szegedre kellett beutazni gyümölcs-zöld-ségfélékért, azt most már itt a faluban is olcsóbban megvásárolhatják.

Sz. L. E.

Nagy fazékból nagy kanállal

Végy 604 kilogramm sertéshúst, 408 kilogramm zöldséget, 90 liter tejsót, 55 kilogramm lisztet, 60 kilogramm vörshagymát, 40 kilogramm gyökeret, 45 kilogramm sárgarépát, 75 kilogramm zsírt, izlés szerint sót, paprikát. Főzz belőle csontleves, zöldbabfőzeléket és sertéssültet — 4800 diáknak...

Naponta ennyi óvodás és iskolai napközis gyerek számára vásárol Somogyi Károlyné, az iskolai konyhák gazdasági vezetője. Négy konyhán főzik az ebédet a város napközis gyerekeinek, a napokban pedig átadják az ötödiket, a Mező Imre iskola konyháját. Négy szakácsnő és több mint 50 konyhai kisegítő sűrűn forog naponta a 400 literes fazekak mellett, öt teherkocsival szállítják ki az óvodákba, iskolákba az ételt.

A Juhász Gyula utcai konyhában beszélgetünk, miután fehér köpenyt húztak rám. Jókora jöttem: kimérték már az ebédet, szállítják az autók, s egy kis pihenést jelent most az itt dolgozó asszonyoknak, hogy a holnapi főzéshez előkészítik az anyagot, vagy éppen mosogatnak. Ez a prózai munka, amitől a háziasszonyok legjobban viszolyognak — itt pihenésnek számít.

— Reggel fél 6-kor kezdünk dolgozni, fél 11-re készen kell lennie az ebédnek. Szigorú beosztás van: ki a levest főzi, ki meg a húst süti. Másképp nem lennének meg a munkával. Ez a konyha 2850 gyereknek főz. Ha rántott hús van, már reggel kezdhetjük a sütetést...

Bozsó Józsefné főszakács mondta el röviden napi munkájukat, és nem is a nehezebbjé, mert még nem szült arról, hogy 50 literes fazekakat, lisztes és cukros zsákokat cipelnék. A merőkanaluk is ötliteres. Nehéz fizikai munkát végeznek. Nincs arányban ezzel az alacsony fizetéssel. Sokan el is mennek emiatt, így aztán bifelődhetnek az újak betanításával.

Megbecsülük-e legalább munkájukat? Kocsis Istváné élmezőnyvezető — aki az ételapokat szigorúan kalóriaszámítások alapján állítja össze — panaszkodik: sajnos, az iskolákban már nem az a teljes értékű étel kerül az asztalra, amit innét kivisznek. Ez a dolgozók üzemi éttermeiben is ismert panasz, nemcsak ezt a konyhát sújtja: nem melegítik fel tálalás előtt az ételt, s nem mindenütt izléses a terítés sem. Nem elhanyagolható pedig ez a szempont az iskolai éttermekben sem — a pedagógusokat kéri a konyha dolgozó, hogy szigorúbban ellenőrizzék, hiszen sokszor az ételt szidják, pedig csak a körülmények adják a rossz hatást.

Mi kerül a gyerekek asztalára? Végigolvastam pár hetit. A komplett ebédet 4,50-ból kell „kiállí-

Somogyi Károlyné felvétele

Ételmintát vesznek, mielőtt kiszállítják a gyerekeknek a hatalmas üstökből az ebédet. Balról Bozsó Józsefné főszakács, Bunford Jánosné és Kővári Tiborné

„Somogyi Károlyné-nak. Melyik anyuka vállalná? Sok a főzelék, s valamilyen formában mindennap hús is kerül az asztalra. Gyakran kapnak kompót

és süteményt. Nyári szezonban nem marad el a gyümölcs és március közepétől már az idén is fejes saláta volt a gyerekek asztalán.

P. Sz. M.

19. MI LESZ A LÉGIÓVAL?

1962. május 17-én így írt a Le Monde: „A légiósok toborzása, amely az áprilisi puccs után bizonyos ideig szünetelt, tovább tart és a jövőben is folytatódik, csupán a légió személyi állományának fokozatos csökkentését tervezik. Bizonyos légiós egységek elhagyták ugyan Algériát, de nem lehet beszélni tömeges távozásukról. A légióknak Algériából kivont alakulatát Djiboutiba és Madagaszkár szigetére irányították.

Nincs szó a Szidi bel Abbesz légiós támaszpont kiürítéséről sem. 1856 óta ez a légió hivatalos székhelye. Esetleg idegenlégiósokat vezényelnek Korfika szigetére is, arra hivatkozva, hogy a légiót megalapító 1831-es törvény a kontinentális Franciaország területén kívül engelyezte a légió állomásozását, s Korfika kívül esik a földrész határain. (Valójában az 1831-es törvény parlamenti vitájában leszögezték, hogy Korfika ebből a szempontból Franciaország kontinentális területének a részét képezi. — A szerző megjegyzése.)

A párizsi sajtó értesülései ekkor azt jelezték, hogy a francia kormány korábbi ígéreteit megszegve, továbbra is fenntartja az idegen légiót, a gyarmati háborúk hírhedt zsoldoshadserégét. Ez tükrözte a francia kormány álláspontját. De ahogy közeledett a népszavazás ideje, úgy követelte egyre határozottabban Algéria a gyűlölt alakulat kivonását. Párizs kénytelen-kelletlen engedett. Először is a városokból vonták ki a légiósokat, de azután sor került a döntő lépésre is.

1962. június 22-én jelentették a hírügynökségek Párizsból:

„Július elsejéig elszállítják Szidi bel Abbesz 1500 főnyi légióista helyőrségét... A 17 000 embert számláló idegen légió elhelyezése nagy gondot okoz a francia hatóságoknak. Sem Franciaország, sem a gyarmati szigetek lakossága nem kívánja az idegen, kétes elemekből álló csapatok jelenlétét. Francia-Guayana tiltakozott odaszállításuk ellen.”

Szidi bel Abbesz nemcsak egyszerűen katonai támaszpont, hanem a légió „szent városa”. Amikor a francia kormány úgy döntött, hogy a központi laktanyát megszünteti, az elmúlás hangulatát vonta a fehér kepis katonák köré.

Lázás csomagolás kezdődött. A kintinban ingyen mérték ki a maradék italokat. A légió központi épületén hunyorgni kezdtek a fénylő neonbetűk: „Légió Patria Nostra” — vagyis a légió a mi hazánk. Szerelők jöttek. Leszedték a neonfelirást.

A légió zenekara jellegzetes indulót játszott. A parancsnokság összehozogoltatta a légió múzeumának trófeáit. Minden zászmányolt zászlót gondosan becsomagoltak, hogy elszállítsák. Kivéve egyet.

1885-ben a légiósok Indoknából, Tuyen Quang-ból magukkal hoztak egy zászlót. Ez később Borelli századoshoz került. Ő vitte el Szidi bel Abbesz-be.

— Ez a harci zászmány hirdesse mindig a légió dicsőséges győzelmét — így végrendekezett a százados. — Legyen a zászló mindig Szidi bel Abbesz-ben. De csak addig, amíg a város fölött francia trikolort lenget a szél.

Félvad törzsek szertartására emlékeztető jelenet a légió Szidi bel Abbesz-i búcsújának a napján. Gyászzenét játszott a zenekar és az indoknái zászlót elégették a laktanya udvarán. Folyt a bor, zengett az induló. A csapatok felsorakoztak. Hosszú autószozlopok vitték Szidi bel Abbesz helyőrségét a tengerpart felé.

„Finale et Prélude” így jellemzik a légió hivatalos történetírői ezt a napot.

Búcsú Afrikától. Búcsú a francia gyarmatbirodalomtól. Búcsú a kalandtól. Korfikán kötött ki velük a hajó. Más egységek a Marseille-től

néhány kilométerre levő Aubagne városka lakóitanyába kerültek.

Nem fogadták őket szívesen. Korfika szigetén Bastia kikötőjében és Ajaccióban, Napóleon szülővárosában tüntettek ellenük a sziget felháborodott lakói.

— Fasiszták! Gyilkosok! — kiabálta a tömeg! Fel kell oszlatni a légiót!

Meglátogatta az egységeket új állomáshelyén a Newsweek című amerikai lap riportere. Megállapította, hogy a légió veteránjai között hihetetlenül nagy volt az SS-ek arányszáma, akik most Korfika szigetén és a Marseille melletti laktanyában álmódoznak a közelmúltról, amikor az OAS urai mintegy ötven dollárt fizettek minden megölt emberért.

— Hiába — sóhajtott fel az amerikai lap riportere Aubagne-ban egy tapasztalt altiszt —, a légió az atomkorszakban elavult, hát meg kell szüntetni.

Ez tévedés. Nem az „atomkorszak” tette elavulttá a légiót, hanem az ázsiai és afrikai népek szabadságának és függetlenségének a korszaka.

Franciaország ugyanis az „atomkorszakban” is igyekszik felhasználni a zsoldosokat. A légió néhány egységét a hadügyminiszterium Óceániai korallszigetére küldte, ahol a francia tudósok a nukleáris fegyvereket próbálják ki. Kezdetből fogva részt vesznek a kísérleti telep építkezési munkálataiban a légió különleges alakulatai. A Mururoa-szigetről küldött, feltehetően cenzúrázott leveleikben a katonák mint a technika és a civilizáció előőrseiről írnak önmagukról.

— Modern Robinszonok vagyunk. Egy kis életet hozunk a korallszigeti lakók unalmába — írja valahonnan Polinéziából egy légiós. — Megfűszerezünk egy kicsit a Sandwich-szigeteket...

Mi lesz a légióval? Bár az egységei jelenleg még ott állomásoznak Polinézia szigetein, Korfikán, Marseille mellett, Madagaszkáron, és Szomáliában, az alakulatnak mégsincs jövője. Csak múltja. De egyetlen fejezetét kivéve — az is dicstelen.

(Vége.)